

De Waarheidsvriend

Wekelijkse uitgave van de Gereformeerde Bond

39
2020

24 september

Belijdenis doen, waarom zou ik?

De kerk is kwetsbaar

*Het is onze roeping
de gemeente te bouwen | p. 4*

Een zeer bewuste keuze

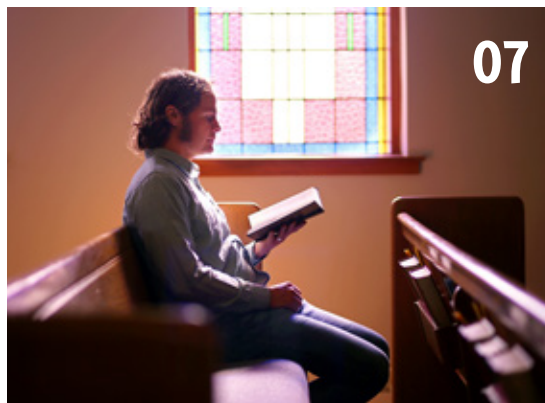
*Verlangen naar heilig avondmaal speelt
nauwelijks een rol | p. 13*

Hoge drempel

*Jongvolwassenen doen later
belijdenis dan vroeger | p. 16*

04

07

13

In deze uitgave:

Artikelen

Huisgodsdienst is in de christelijke gemeente van cruciale betekenis
Geroepen tot belijden 4
P.J. Vergunst

Onderzoek naar aantal nieuwe belijdende leden in 'GB-gemeenten'
Voldoende potentie, maar... 7
M. Visser

Jongeren ervaren aanmelding voor belijdeniscatechese vaak als kantelpunt
'Ja' tegen God én gemeente 10
J.A.W. Verhoeven

Kunnen deelnemen aan het avondmaal staat vaak niet op de voorgrond
Het geloof versterkt 13
Marie Verheij

Mensen die belijdenis doen, zijn vaak ouder dan vroeger
Bewuste keuze 16
Esther Visser

Rubrieken

Meditatie
Ambassadeur voor God 3
C.J. Overeem

Column
Opgebrand of aangewakkerd 19
Elsbeth Visser-Vogel

Boekbespreking 20
Globaal bekeken 21
Bondsnieuws 22
Agenda 22
Kerknieuws 23

Colofon

De Waarheidsvriend
Officieel orgaan van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk, 108e jaargang

Hoofdbestuur
Ds. A.J. Mensink, Elburg, eerste voorzitter; ds. J.A.W. Verhoeven, Krimpen aan den IJssel, tweede voorzitter; A. Zwerus, Emst, secretaris; L.P. de Wit, Bergambacht, penningmeester; ds. J.J. ten Brinke, Oud-Beijerland; mr. P.C. Knook, Kloetinge; dr. R.W. de Koeijer, Waddinxveen; ds. H. Liefthing, Gouda; ds. J. Muller, Bleskensgraaf; ds. P. Nobel, Garderen; ds. J.C. Schuurman, Capelle aan den IJssel; ds. P.H. van Trigt, Ede; prof.dr. M.J. de Vries, Papendrecht; ds. W.J. Westland, Hardinxveld-Giessendam.

Redactie
Drs. P.J. Vergunst (hoofdredacteur); M.M.C. van der Wind-Baauw (eindredacteur); ds. C.H. Hogendoorn; ds. J.A.W. Verhoeven; drs. B.C.Ph. van der Waal-Goudriaan

Algemeen secretariaat en redactie
Drs. P.J. Vergunst
Bureau: Kleine Fluitersweg 253, 7316 MX Apeldoorn, tel. 055-5766660.
E-mail: info@gereformeerdebond.nl
Website: www.gereformeerdebond.nl

Voorlichter
J. Peters, tel. 06-12659808;
e-mail: voorlichter@gereformeerdebond.nl

Ledenadministratie
Kleine Fluitersweg 253, 7316 MX Apeldoorn, info@gereformeerdebond.nl tel. 055-5766660.

Advertenties
Voor alle plaatsingen en informatie (uitgezonderd rouwadvertenties): Gert Verweij, tel. 06-50448359. Advertenties worden aangenomen tot tien dagen voor verschijning; mailen naar gertverweij3@gmail.com of verzenden naar A.J. de Graaffstraat 1, 3245 XA Sommelsdijk. Voor advertentiemogelijkheden en tarieven zie ook www.dewaarheidsvriend.nl

Abonnementenadministratie
Voor nieuwe abonnees, adreswijzigingen enz.: Kleine Fluitersweg 253, 7316 MX Apeldoorn. info@gereformeerdebond.nl Prijs € 49,00 per jaar. Bezorgklachten: tel. 055-5766660.

Productie
Opmaak: Reprovinci Creative Industries
Druk: Vellendrukkerij BDU Barneveld.

Gesproken editie
Informatie en opgave: CBB, Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-565499.

*Ik ben de Weg,
de Waarheid en
het Leven.*
Johannes 14:6

Ambassadeur voor God

Zo en zo heeft het meisje dat uit het land Israël komt, gesproken.

2 Koningen 5:4

Tekst: ds. C.J. Overeem

Een tijdje geleden is er een nieuw dienstmeisje bij Naäman in huis gekomen. Als slavin moet zij daar huishoudelijke taken verrichten, de maaltijden bereiden en de vrouw van Naäman assisteren bij het aan- en uitkleden en bij het baden. Hoe ze heet, weten we niet.

Is het wel eens opgevallen dat er veel mensen in de Bijbel staan van wie we de naam niet weten? De hoofdman in Kapernaüm, de gevangenvaarder in Filippi en zo zijn er nog veel meer voorbeelden te noemen. In de wereld om ons heen erom gaat dat je naam zoveel mogelijk genoemd wordt. Artiesten kiezen soms zelfs voor een artiestennaam die mensen gemakkelijker kunnen onthouden. In de Bijbel gaat het lang niet altijd om je naam, maar om het getuigenis dat je nalaat. Een mooi voorbeeld daarvan is het Joodse meisje in het huis van Naäman.

Weg toekomstdromen

Waarschijnlijk was ze opgegroeid ergens in Noord-Israël en is ze op een dag als alle anderen door de Syriërs tijdens een van hun rooftochten op een gruwelijke wijze ontvoerd. Volstrekt vreemde mannen hebben haar gevangen, meegenomen en in een totaal onbekende omgeving neergezet. We weten natuurlijk niet hoe oud dit meisje was toen dat gebeurde – zeg dat ze een jaar of tien was – maar we kunnen ons voorstellen dat zo iets geweldig ingrijpend is. Het ligt voor de hand dat het meisje als slavin is verkocht op de markt in Damascus. En zo was ze als hulp in de huishouding bij Naäman in huis terechtgekomen. Weg toekomstdromen, haar leven is in één klap onderuitgehaald.

Je kunt je helemaal voorstellen dat dit meisje vol zou zitten met wrok en haat tegenover haar ontvoerders én tegenover Naäman. Dit zijn de mensen geweest die haar jeugd op zo'n brute en onmenselijke wijze kapot gemaakt hebben. In haar hart had ze kunnen denken: 'Net goed voor hem dat hij ziek is. Dat is Gods straffende hand over zijn leven. Dat heeft hij verdiend. Voor mijn part waren alle Syriërs melaats.' Maar in plaats van haat komen we liefde en bewogenheid tegen. Dit meisje gunt haar meester – die toch verantwoordelijk is voor haar ellende – ondanks dat alles het allerbeste. Haar hele houding is daarin voor ons al een spiegel. We zijn als christenen immers niet op deze wereld om te oordelen, maar om tot zegen te zijn. Het oordeel komt God toe. Wij

mogen in navolging van Jezus Christus bewogen zijn over het lot van de mensen om ons heen en voor hen tot zegen zijn. Hoe velen zijn er om ons heen die de levende God niet kennen?

Getuige

Of het meisje gezocht heeft naar een goed moment om over Elisa te spreken weten we niet. Maar op het moment dat de gelegenheid zich voordoet, doet ze haar mond open. Ze laat haar hart spreken en vertelt de vrouw van Naäman over de profeet die in Samaria woont. 'Ik ken een profeet, ik ken een God...' Het blijkt dat ze ondanks de heidense omgeving waarin ze verkeert, het geloof in de God van Israël behouden heeft. En daar getuigt ze van. Dat betekende nogal wat voor haar. Stel dat Naäman de reis aanvaardde en niet genezen werd. Dat zou zijn woede opwekken en haar het leven kunnen kosten.

.....
*Het meisje laat in haar belijdenis
doorklinken hoe groot haar God is*
.....

Hoe wist dit meisje dat Elisa bereid en in staat was om generaal Naäman te verlossen van zijn melaatsheid? Elisa had weliswaar allerlei wonderen verricht, maar nog nooit een melaats genezen. In Lukas 4:27 lezen we immers: 'Ook waren er veel melaatsen in Israël in de tijd van de profeet Elisa, en geen van hen werd gereinigd.' Toch heeft ze een rotsvast vertrouwen in de profeet. Of is het in de God van de profeet?

Groot

In ieder geval leert deze geschiedenis ons dat het niet zo is dat je pas je geloof kunt belijden als je antwoord hebt op alle vragen. Dit meisje zal echt niet geweten hebben waarom God alles wat ze had meegemaakt in haar leven, zó had laten gebeuren. Haar getuigenis is ook niet bedoeld om de grootte van haar geloof te laten zien. Ze laat in haar belijdenis doorklinken hoe groot haar God is. Daar gaat het om. Ook als wij worden gevraagd om op de dag van onze openbare geloofsblijdenis, maar ook in het leven van elke dag in deze wereld gezanten, ambassadeurs voor Christus te zijn en te getuigen van de hoop die in ons is (2 Kor.5:20; 1 Petr.3:15). ■

Ds. C.J. Overeem
is predikant van
de hervormde
wijkgemeente
Centrum-Oost te
Woerden.

Ook zonder de coronacrisis is de huisgodsdienst van cruciale betekenis – samen met je kinderen de Bijbel lezen en bidden.

Geroepen tot belijden

Is de toekomst van de kerk in gevaar als het aantal belijdende leden klein wordt? Ja! Er is geen enkele reden om de neergang van de kerk te relativieren. Laten we de pijn erover niet wegmasseren. Beter is ons te oefenen in het geloof dat in Gods Naam onze hoop verankerd is én de middelen te gebruiken.

Tekst: P.J. Vergunst

Achttien jaar geleden sprak dr. W. Verboom op de jaarvergadering van de Gereformeerde Bond over het thema 'Catechese in de crisis'. In 2002 deed hij dat overigens niet voor het eerst. We spreken dus over een langjarig aandachtspunt, maar doen dat niet om het probleem klein te maken. De vinger legde hij toen al bij de motivatie van de catecheet, de wisseling van catechisanten in de gemeente, het gebrek aan motivatie bij hen én hun ouders, ordeproblemen, drukbezette agenda's van de catechisanten. Gelukkig bleef onze oud-hoogleraar nooit in de diagnose steken, maar hield hij het elan om wegen te wijzen. Dat laatste willen we vandaag ook, als we een themanummer aanreiken waarin we allereerst signaleren dat de sterke afname van het aantal belijdeniscatechisanten niet zonder gevolgen kan blijven voor het functioneren van de gemeenten. Tegelijk willen we bevorderen dat de betekenis van de openbare geloofsbelijdenis leeft in de gemeente. We blijven niet hangen in de cijfers, maar focussen op onze roeping, onze roeping om in het kleine trouw te blijven, onze roeping om de gemeente te bouwen, onze roeping tot gebed en inzet, onze roeping de lofzang te blijven zingen.

Belijden voor de mensen

Als de predikantsplaats weer bezet is, kan de kerkenraad denken dat de continuïteit van de gemeente even minder aandacht behoeft. Schijn is dat echter, gevaarlijke schijn. Want als de nieuwe dominee – zoals ik recent in een gemeente vernam – in drie jaar één belijdeniscatechisant begeleidde tot de openbare geloofsbelijdenis, dan rekent een kind uit dat op termijn het aantal belijdende leden onvoldoende is om de gemeente voort te zetten. Belijdeniscatechese en geloofsbelijdenis, we mogen

er jongeren en ouderen gericht toe stimuleren. In de kern gaat het daarbij om het belijden van Jezus Christus als de Zoon van God, het aanvaarden en erkennen van Hem als je Zaligmaker, als de Verzoener van je schuld voor God. Jezus nodigt Zijn leerlingen daartoe uit: 'U, wie zegt u dat Ik ben?' Zalig noemt de Heiland Petrus, nadat deze geantwoord heeft: 'U bent de Christus, de Zoon van de levende God.' Maar, ons belijden moet in een bredere kring openbaar worden, niet alleen in de kring van de gemeente, ook in ons dagelijkse leven. 'Ieder die Mij belijden zal voor de mensen, die zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is.' Beslissend voor onze eeuwige toekomst, dit tussentreden van de Zoon voor ons bij de Vader.

Huisgodsdienst

Om te weten Wie je belijdt en wat je over God belijdt, is in de christelijke gemeente onderwijs nodig. Het gaat (in het voetspoor van Calvijn) om kennis van de leer van de Heilige Schrift, kennis die het hele leven raakt. De basis voor dat onderwijs ligt... in het gezin! Of noemen we ons gezin geen kerkje in de kerk meer? Ook zonder de coronacrisis is de huisgodsdienst van cruciale betekenis. In de tijd van Calvijn kwamen de dienaars van de kerk jaarlijks thuis examineren, om de ouders te controleren op het naleven van hun doopbelofte. Dat zal niet meer gaan. En tegelijk, als mijn kind jaarlijks in twintig keer drie kwartier catechese (als er tenminste nooit verzuimd wordt) zich de kennis van de leer van de Heilige Schrift eigen moet maken, zal het ook niet meer gaan.

Op de vraag hoe een gemeente het doen van geloofsbelijdenis kan stimuleren, is de aandacht voor de huisgodsdienst daarom het eerste antwoord. Een enkele oproep in het kerkblad om je te »

melden voor de belijdeniscatechese is geloofwaardig als die oproep verankerd is in bredere beleidsmatige aandacht voor de geloofsopvoeding. Hier hoort zeker bij dat de kerkenraad vanuit zijn ambtelijke verantwoordelijkheid zich bezint op het functioneren van de christelijke school, zich optimaal inzet dat in de klas het Woord van God gehoord en bezongen wordt. Uiteraard laat geen ouder zich een schoolkeuze voorschrijven (terecht, want die verantwoordelijkheid draagt elke ouder zelf), maar dat betekent niet dat de kerk zich niet betrokken heeft te weten op het dagelijkse onderwijs aan de kinderen van de gemeente.

Doordenking van de catechese

In een tijd waarin ervaringen en meningen leidend kunnen zijn, is kennis van de leer van de Heilige Schrift extra belangrijk. Die kennis raakt hoofd en hart en handen. Tegelijk gaat het om meer, om het de jongeren van de gemeente leren leven voor Gods aangezicht. Onderwijs over gebed en gebod staan in dit perspectief.

Als we het aantal belijdeniscatechisanten zien teruglopen, zullen we de catechese dan op positieve wijze de plaats geven die ze behoort te hebben? In de bezinning op het functioneren van de catechese hebben diverse hervormd-gereformeerde theologen (wetenschappelijk én praktisch) hun steentje bijgedragen. De leeftijd van velen van hen begint nu echter met het cijfer 7. Is er naast de methoden vanuit de HGJB en de bezinning vanuit 'Just Read It' alleen aan de CHE (drs. L. Snoek) en de Driestar (prof. dr. M.J. Kater en dr. A.J. Kunz) nog doordenking van de (praktijk van de) catechese?

Bij die doordenking hoort sowieso dat elke predikant de catechese als zijn belangrijkste taak na de prediking gaat of blijft zien. Voor de opbouw van de gemeente is zijn betrokkenheid cruciaal, onverlet de gaven die andere gemeenteleden op dit terrein hebben. Laat de betrokkenheid van de dominee bij de catechese en bij het functioneren van de gezinnen zo concreet mogelijk zijn. Gezin, school en kerk vormen vanouds een 'catechetische driehoek' – en waar de gemeente geen formele zeggenschap over de school heeft, zal ze zich temeer richten op kerk en gezin.

Indonesië

Werkelijke belangstelling voor de catechese, daar zal het op aankomen. De vrijblijvendheid voorbij, de gemakkelijker een halt toeroepen. Deze zomer had ik contact met ds. L.J. Vogelaar, die sinds 2018 in Indonesië zijn krachten geeft aan de opbouw van de Gereja Protestan Indonesia Luwu, een kerk die haar identiteit versterken wil en de Heidelbergse Catechismus aanvaardt als bron voor het geloofs-onderwijs. Daar zet hij zich vol overtuiging in voor het maken van preekschetsen, het ontwikkelen van

trainingsmateriaal, het op basis van de Heidelbergse Catechismus toerusten van kerkleiders die soms slechts per vliegtuig te bereiken zijn.

Zoals zo vaak is de zending een spiegel voor ons, bij wie het materiaal voorhanden is maar bij wie de toewijding ontbreken kan. Zomaar kan de catecheet blij zijn als het seizoen voorbij is, zomaar kan de ouder prioriteit aan andere dingen geven dan het kerkelijke onderwijs. Zending stelt de vraag naar het verlangen van óns hart.

Prediking verstaan

In de Nadere Reformatie (een bloeitijd voor de kerk óf juist een periode waarin in het dagelijkse leven veel mis ging?) diende de catechese ertoe om de prediking te leren verstaan. Een andere weg is dit dan dat de lat in de prediking verlaagd zou moeten worden. De catechese was er om de dwaalleer te onderkennen, een motief dat in de brieven van de apostelen al te vinden is. Niet minder belangrijk was het motief voor de catechese om te troosten en de zaligheid te leren – denk aan de inzet van de catechismus. Heilzaam zou het zijn als we binnen de kerkenraad elkaar beloven de standaard van het Woord van God vast te houden, het Woord dat spreekt over het vertellen van de daden van God, Zijn kracht en Zijn wonderen, aan de volgende generaties. Dit Woord leert dat de beloften van het verbond via de middellijke weg ontdekt en toegeëigend worden, dit Woord laat de betekenis van een biddende Hanna en een sprekende grootmoeder als Lois zien.

Nood van de kerk

Leggen we de lat lager als er minder belijdeniscatechisanten komen, als de vervulling van de ambten op termijn heel kwetsbaar wordt? De nood van de kerk kan immers ook tot andere besluiten leiden, waarbij ik denk aan ordinantie 9-5-4 van de kerkorde van de Protestantse Kerk. Deze bepaling verwoordt dat ook doopleden tot ambtsdrager verkozen kunnen worden, omdat ze met de aanvaarding van hun verkiezing als het ware het geloof belijden. Het hiermee loslaten van de reformatische lijn doop-catechese-belijdenis-avondmaal lijkt me voor de opbouw van de gemeente en haar ambtelijke functioneren niet verantwoord.

De nood van de kerk, we ontkennen haar daarmee niet. Komen we haar te boven als we ons voor alles als een missionaire kerk verstaan waarbij het reguliere huisbezoek en de reguliere catechese kwijnen? Omdat we die vraag ontkennend beantwoorden, nodigen we uit om dit nummer verder te lezen, te overdenken, te bespreken. En om met Psalm 80 te bidden: 'Herder van Israël, neem ter ore (...), breng ons terug (...), keer toch terug, kijk neer uit de hemel en zie.' ■

P.J. Vergunst
is hoofdredacteur
van De Waarheids-
vriend.

Onderzoek naar aantal nieuwe belijdende leden in 'GB-gemeenten'

Voldoende potentie, maar...

We hebben het veel over ontkerkelijking. Zien we die ook terug in de ontwikkeling van het aantal nieuwe belijdende leden? Leggen er inderdaad zo weinig mensen belijdenis van hun geloof af dat het duidelijk is dat onze gemeenten over een generatie sterk gekrompen zijn?

Tekst: dr. M. Visser

Vijf jaar geleden kwam ik na een verblijf van vijftien jaar in het buitenland terug in Nederland. Ik kwam in een gemeente terecht met drieduizend leden en bijna duizend kerkgangers verdeeld over twee wijken. De eerste keer dat ik het belijdenisseizoen meemaakte, was ik diep geschokt. In de hele gemeente was er één persoon die belijdenis van het geloof aflegde. Hoe kan dat? Drieduizend leden, en er is maar één iemand die belijdenis doet? De jaren daarna bleek gelukkig dat dit een uitzondering was. Maar het had wel mijn belangstelling en mijn zorg gewekt. We hebben het veel over ontkerkelijking. Leggen er inderdaad zo weinig mensen belijdenis van hun geloof af dat het duidelijk is dat onze gemeenten over een generatie sterk gekrompen zijn? Uit wat ik om mij heen hoorde, kreeg ik sterk de indruk dat dat zo was. Leeftijdsgenoten (ik ben bijna 50) hoorde ik met heimwee vertellen over de veel grotere aantallen belijdeniscatechisanten in hun eigen jeugd.

Onderzoek

Ik was dan ook heel blij dat de Gereformeerde Bond besloot een klein onderzoekje te doen. Scriba's van 361 'Gereformeerde Bondsgemeenten' werden aangeschreven met de vraag hoeveel mensen er dit jaar belijdenis afgelegd hebben of (in verband met de coronacrisis) nog van plan zijn dat te doen. Daarnaast werd gevraagd hoeveel kerkgangers er, pre-corona, meestal in de gemeente zaten. Ten slotte werd er ook een vraag gesteld naar de in de kerkdiensten gebruikte liturgie om een beeld te krijgen van de ligging van de gemeente.

Voordat de antwoorden binnenkwamen, ging ik er eens over denken hoeveel nieuwe belijdende leden nodig zijn om een gemeente op hetzelfde niveau te houden. Een manier om dat te doen, is om te kijken naar het aantal kerkgangers. Als we er voor het gemak even van uitgaan dat tegenwoordig alle volwassen kerkgangers op een gegeven moment belij-

denis van het geloof afleggen, moet elk jaar 1,43 procent van het aantal kerkgangers belijdenis afleggen om de kerkgang stabiel te houden. Dat is gebaseerd op de volgende berekening: we worden in Nederland gemiddeld 82 jaar oud. Laten we zeggen dat daar zeventig kerkgaande jaren bij zitten. Dan moet het aantal nieuwe belijdenissen elk jaar 1/70e van het aantal kerkgangers zijn om de gemeente op peil te houden. Dat is 1,43 procent. Als dat percentage lager ligt, krimpt de gemeente. Als het percentage hoger ligt, groeit de gemeente.

Uitkomst

142 gemeenten hebben de vragen beantwoord. Dat is een respons van 39 procent. De totalen die uit het onderzoek kwamen, waren als volgt:

142 GB-gemeenten	Aantal
Leden*	137.788
Belijdende leden*	78.692
Kerkgangers	47.722
Belijdenissen 2020	791

* Ledenaantal uit eigen opgave of Jaarboek Protestantse Kerk 2015/2016, het laatste jaar dat ledenaantallen per gemeente gepubliceerd zijn. Hier zit een kleine foutmarge in, omdat van sommige wijkgemeenten het aantal leden berekend is naar rato van het aantal leden van de gehele gemeente.

Geen onderlinge verschillen

Leiden verschillen tussen gemeenten ook tot verschillen in het percentage mensen dat belijdenis doet per gemeente? Dat heb ik statistisch onderzocht. De verrassende uitkomst hiervan was dat als je kijkt naar het aantal kerkgangers, geen enkel van de onderzochte kenmerken een verband toonde met het aantal dit jaar afgelegde belijdenissen. De kleine verschillen die werden gevonden, waren in geen enkel geval statistisch significant. Gemeenten die de oude berijming gebruiken en gemeenten die *Weerklank* of het *Liedboek* gebruiken, hebben een even hoog percentage nieuwe belijdende leden. Gemeenten in Oost- en in West-Nederland hebben een even hoog percentage nieuwe belijdende leden. Gemeenten in dorpen, kleine steden of grote steden, het maakt geen verschil. In gemeenten in de bijbelgordel (in burgerlijke gemeen-

Het lukt 'Gereformeerde Bondsgemeenten' goed om de jeugd bij de kerk te houden. Er is echter ook aandacht nodig voor jongvolwassenen.

ten met meer dan 15 procent stemmen op SGP en CU) legt een even hoog percentage mensen belijdenis af als in gemeenten daarbuiten. Tussen kleine gemeenten en grote gemeenten is er procentueel geen verschil wat betreft het aantal nieuwe lidmaten. Ik denk dat veel mensen intuïtief denken dat het gemakkelijker is om in een gemeenschap waar om je heen veel mensen geloven, de gemeente in stand te houden. Dat was zeker mijn eigen gedachte. Bij grote gemeenten, gemeenten in de bijbelgordel en gemeenten buiten de grote steden verwachtte ik een hoger percentage nieuwe belijdende leden aan te treffen. Maar dat blijkt niet het geval te zijn. Bemoedigend daaraan is dat we geen slachtoffer zijn van onze context. God is overal aan het werk. Hoe we gemeente zijn, is belangrijker dan waar we gemeente zijn. Daarbij springt wel in het oog dat verschillen in liturgie binnen de Gereformeerde Bond geen invloed hebben op het aantal mensen dat belijdenis aflegt.

De toekomst

Maar hoe is het algemene beeld? De 791 mensen die belijdenis aflegden, vormen 1,66 procent van het aantal kerkgangers. Dat is dus hoger dan de 1,43 procent die naar schatting nodig is om het aantal kerkgangers op peil te houden. Dit is zonder meer een verrassende uitkomst te noemen. Het betekent dat als de nieuwe

belijdende leden kerkgangers blijven, de gemeente groeit. Het is een langzame groei van 0,23 procent per jaar, maar het is toch een zeer bemoedigend aspect van dit onderzoek. Het gaat goed in 'Gereformeerde Bondsgemeenten' qua aantallen nieuwe belijdende leden. Daar mogen we dankbaar voor zijn. Echter, als je kijkt naar hoe het aantal belijdende leden zich ontwikkelt, is het beeld minder rooskleurig. Laten we ervan uitgaan dat een nieuw belijdend lid gemiddeld 25 jaar is en gemiddeld nog 57 levensjaren voor zich heeft. De onderzochte gemeenten liggen dan op koers voor een grootte van $57 \times 791 = 45.087$ belijdende leden. Dat is 43 procent minder dan het huidige aantal van 78.692. Als je kijkt naar het aantal belijdende leden, zitten we dus in een krimp situatie. Het is lang niet zo dramatisch als gedacht zou kunnen worden naar aanleiding van de cijfers die de Protestantse Kerk publiceerde, waaruit blijkt dat het aantal 65-plussers onder de belijdende leden zes keer zo hoog is als het aantal 40-minners. De 'Gereformeerde Bondsgemeenten' blijken veel beter dan de rest van de kerk in staat de toorts van het geloof aan de nieuwe generatie door te geven. Maar toch, als je het op deze manier bekijkt is er duidelijk sprake van krimp. Wat is de verklaring voor het verschil tussen de twee manieren van kijken? Die is heel eenvoudig te halen uit de tabel. Er zijn veel meer belijdende leden dan

kerkgangers. Als je bedenkt dat er ook veel kerkgangers zijn die nog te jong zijn om belijdenis te hebben afgelegd, kun je concluderen dat fors minder dan de helft van de belijdende leden naar de kerk komt. Daar zitten natuurlijk ouderen tussen die meeluisteren via de kerktelefoon. Maar het is duidelijk dat er een grote groep randkerkelijke belijdende leden is.

Waar blijven ze?

Na verloop van tijd kunnen de mensen die in het verleden belijdenis hebben gedaan, ingedeeld worden in vier groepen:

groep 1: kerkgaande leden;

groep 2: niet-kerkgaande leden;

groep 3: mensen die naar een andere kerk zijn overgegaan;

groep 4: mensen die buitenkerkelijk zijn geworden.

De cijfers wijzen uit dat groep 1 nu niet groter is dan groep 2. Ik vermoed echter dat dat in de toekomst anders zal zijn, omdat belijdenis doen nu vaker een bewuste persoonlijke keuze is dan een generatie geleden. Groep 3 en 4 zijn niet in de cijfers van dit onderzoek terug te vinden. Maar we weten dat de aantallen aanzienlijk zijn. 'Gereformeerde Bondsgemeenten' verliezen met name aan evangelische gemeenten veel

leden. En helaas komt het voor dat ook belijdende leden zich aan elk kerkelijk leven onttrekken. We weten ook dat het aantal mensen dat de omgekeerde richting bewandelt, uit andere kerken en uit de wereld naar 'Gereformeerde Bondsgemeenten,' veel kleiner is.

Die overweging verandert het beeld op dramatische wijze. Het aantal belijdenissen is genoeg om de grootte van de kerk (in aantal kerkgangers) stabiel te houden. Maar het is niet ondenkbaar dat de keuzes die daarna gemaakt worden, ervoor zorgen dat de kerk in één generatie halveert.

Potentie

De conclusie uit dit onderzoek is dat het 'Gereformeerde Bondsgemeenten' goed lukt om jeugd bij de kerk te houden en te begeleiden tot en met het doen van belijdenis. Dat doen ze in ieder geval goed genoeg om de potentie te hebben stabiel te blijven in kerkgang. Het probleem komt daarna. Jeugdwerk krijgt veel aandacht en dat werpt zijn vruchten af. De uitkomsten van dit onderzoek naar nieuwe belijdende leden laat zien dat er veel reden is dezelfde aandacht te besteden aan jongvolwassenen en aan pastoraat en kringwerk in de gemeente. ■

Dr. M. Visser uit Wezep is predikant en missionair directeur van Global-Rize, een organisatie die zending bedrijft via internet.

De Waarheidsvriend

Behoeftte aan toerusting en bezinning?

Neem een jaarabonnement voor slechts € 49 en ontvang De Waarheidsvriend twee maanden gratis. Of vraag een cadeau-bon aan en schenk een jaarabonnement.

Ga naar www.dewaarheidsvriend.nl/word-abonnee of bel ons op 055-5766660.

Wij wensen u, mede namens de overige duizenden abonnees, veel leesgenoegen toe.

Cijfers en letters

Daar weten wij wel raad mee. Wij zijn de administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien geven wij deskundig advies over verzekeringen en bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee van dienst zijn?

De administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen

KKA
Administraties

www.SilasGroep.nl/kka
Telefoon 033 – 467 10 12

Jongeren ervaren aanmelding voor belijdeniscatechese vaak als kantelpunt

‘Ja’ tegen God én gemeente

Belijdeniscatechese is niet principieel anders dan andere catechese, toch heeft het iets eigens. Wat mogen predikant en belijdeniscatechisanten van elkaar verwachten? Welke innerlijke geloofshouding vraagt het van beide kanten? (Hoe) kunnen teleurstellingen voorkomen worden?

Tekst: ds. J.A.W. Verhoeven

Alle catechese is doopcatechese. Dat wil zeggen: alle vormen van onderwijs in de christelijke gemeente hangen samen met de heilige doop. Vaak zijn catechisanten als kind gedoopt en daarmee geroepen om de Heere te zoeken. Maar ook wanneer iemand niet als kind is gedoopt, blijft toch staan dat de Heere de Eerste is. Hij is de roepende God.

Ik versta catechese als een leerweg. Kenmerkend is dat die weg vanuit de heilige doop gericht is op deelname aan het heilig avondmaal. In een bepaald opzicht duurt die leerweg overigens een leven lang. Zo bezien is belijdeniscatechese niet principieel anders dan welke andere catechese ook. De catecheet onderwijst vanuit pastorale betrokkenheid. Hij/zij heeft een groot hart voor jongeren en benadert hen vanuit het besef dat ze door de Heere gezien en geroepen zijn.

Motivatie

Natuurlijk zijn er ook verschillen. Belijdeniscatechese heeft iets eigens. Je kunt denken aan de motivatie. Tieners zijn volop in ontwikkeling. Gewoonlijk worden ze van huis uit gestimuleerd om naar de catechisatie te gaan. Tijdens de eerste les leg ik elk jaar uit dat dat te maken heeft met Gods verbond en met de doop. De ouders nemen hun verantwoordelijkheid. Tegelijk bidden we dat jongeren gaandeweg zelf gaan ontdekken wie de Heere is. Vanzelfsprekend houden we rekening met de individuele ontwikkelingsgang en met omstandigheden.

Wanneer jongeren zich aanmelden voor de belijdeniscatechese, wordt dat vaak beleefd als een kantelpunt. Er ontluikt iets van verlangen naar God. Soms schuchter en zoekend, ook wel met volle overtuiging. Niet altijd staan jongeren stil bij de samenhang doop-geloofsbelijdenis-avondmaal. Het is goed om de beginsituatie in kaart te brengen. Dat kan door aan de deelnemers te vragen een brief te schrijven.

Daar horen wel afspraken bij: aan wie/Wie is die brief gericht? En wie mag die lezen?

Persoonlijke betrokkenheid

Het ‘leren’ van het geloof heeft een verstandelijke kant: het is niet verkeerd om dingen uit het hoofd te leren. Toch zal de nadruk eerder liggen op verdieping en verwerking. God zoekt ons hart. Dat vraagt van de catecheet (lieft de eigen predikant) een houding van geloofsverwachting. Hij focust tijdens de catechese op God en Zijn werk. Tegelijk mogen de deelnemers merken dat hij zelf geraakt is.

Diezelfde houding mag ook verwacht worden van de deelnemers. Gezamenlijk is de groep verantwoordelijk voor een goede en veilige setting, waarin verdiepend onderling geloofsgesprek kan opbloeien.

Daarbij is van groot belang dat de Bijbel leidraad is bij zulke gesprekken. We verinnerlijken wat ons van buiten (Boven!) gegeven wordt. Tegelijk is een vereiste dat ieder met zijn/haar inbreng serieus genomen wordt.

Kerkelijke betrokkenheid

De predikant is zich bewust dat hij ambtsdrager is. Hij treedt op vanuit en namens de kerk. Vaak hebben jongeren juist niet zo veel zicht op de kerk. In de praktijk komt het voor dat er terughoudendheid ontstaat bij de derde belijdenisvraag. Jongeren geven aan dat ze wel Jezus willen volgen, maar dat ze zich niet willen binden aan een kerk. Het vraagt geduld en tact om uit te leggen dat het volgen van Jezus juist concreet wordt te midden van de gemeente. Wie bij de Herder wil horen, is juist daardoor een schape tussen andere schapen. Wie alleen maar bij de wereldwijde kerk wil horen, blijft enigszins zweverig. Vragenderwijs opper ik: zou deze tendens mogelijk te maken kunnen hebben met bindingsangst? De Heere kent die angst niet. Hij verbindt Zich aan ons, zo machtig trouw en liefdevol. Als je Hem kent, ga je ook Zijn gemeente liefhebben. En je neemt er ook de volle verantwoordelijkheid voor, met alle gaven die je kreeg. En juist verbonden met deze concrete broeders en zusters. De Heere plaatst je tussen hen in. In veel gemeenten wordt expliciet voor elke belijdeniscatechisant een soort stageplek gezocht in het leven van de gemeente.

De betekenis van de openbare belijdenis voor het leven van de kerk kan niet ongenoemd blijven, wanneer ouders hun kind ten doop houden. Een logische vraag is dan toch: waarom willen jullie voor je kind de

De groep is gezamenlijk verantwoordelijk voor een goede en veilige setting, waarin verdiepend onderling geloofsgesprek kan opbloeien.

doop als teken van inlijving in Christus' gemeente, maar zijn jullie tegelijk huiverig om je aan Hem en aan Zijn gemeente te verbinden?

Op dit punt kan de vergelijking met een huwelijks-voltrekking helpend zijn. Uiteraard is de liefde er allang. Toch is het goed om dat publiekelijk uit te spreken. Dat doet iets met de ander, met jezelf en met de omstanders. Zo is het goed om in het openbaar belijdenis te doen. Je hoort jezelf 'ja' zeggen, hardop, midden in de gemeente. En je wilt er niet meer achter terug. Je kunt er ook niet meer achter terug. De gemeente hoort je jawoord. De duivel hoort het ook. Hij zal het bestrijden waar hij kan. En Jezus hoort het ook, onze Heere in de hemel. Belijdeniscatechese werkt naar de openbare belijdenis toe. Dat geeft gezonde spanning. Het gaat niet om een formele regel. Het gaat om hartelijke betrokkenheid op de Heere en op Zijn werk.

Mogelijke teleurstellingen

Soms zijn de verwachtingen torenhoog en volgt er teleurstelling. Er kunnen allerlei oorzaken zijn. Communicatie tussen mensen is ingewikkeld. Het lijkt me aanbevelenswaardig om vanaf het begin de wederzijdse verlangens uit te spreken. Het gebeurt weleens dat catechisanten gaandeweg het seizoen zich beginnen terug te trekken. Soms komen ze tot het inzicht dat ze (nog) niet bereid zijn alle schepen achter zich te verbranden. Veel pijnlijker is het om te moeten vaststellen dat jongeren vol overgave belijde-

nis deden, maar later, soms al na luttele jaren, geheel breken met God en met Zijn gemeente. Dat zegt ons eens te meer hoe urgent de dingen zijn. We staan met elkaar voor Gods aangezicht. Dat geldt trouwens voor alle vormen van catechese.

Nazorg

Het is belangrijk om de deelnemers vast te houden. Juist als iemand zich terugtrekt, is een goed gesprek enorm belangrijk. Maar ook voor degenen die belijdenis deden, moet er blijvend aandacht zijn. Een uitgelezen moment is in ieder geval de eerstvolgende avondmaalsviering. Wat is het mooi als een gemeente dan reageert met een kaartje of een appbericht. Ook is het zaak om na te denken over een vervolg: een bijbelkring, een gesprekskring, etc. Het is uiteraard mogelijk dat iemand meerdere seizoenen lang de catechese volgt voordat hij/zij belijdenis doet. Maar collega's die ik raadpleegde, zeggen unaniem dat een meerjarige belijdeniscatechese niet goed werkt.

Zegen

Als we trouw onze roeping volgen, mogen we zegen verwachten. Pleitend op Gods verbond roepen we tot Hem om de krachtige werking van de Heilige Geest. En we verwonderen ons als mensen die niet zijn opgegroeid onder het Woord, toch zoekende zijn gemaakt. Steeds vaker gebeurt het dat zij aankloppen om gedoopt te worden. De Heere bouwt, bewaart en beschermt Zijn gemeente. ■

Ds. J.A.W. Verhoeven is predikant van de hervormde gemeente van bijzondere aard te Krimpen aan den IJssel en lid van het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond.

Voor dit artikel dachten enkele jongere collega's met hem mee.

HET UITGEVEN VAN PURITEINSE WERKEN IN DUITSLAND: EEN ERESCHULD VOOR NEDERLAND

Schenk eens een goed boek tijdens uw vakantie in een Duitstalig land. Voor info zie www.svvhed.org.

Of vraag advies per telefoon: 05 48 51 57 07.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Manager Zorg (via BeljonWesterterp B.V.)

Barneveld
32-36 uur

Junior uitvoerder DE JONG INFRA | IT specialist
buitendienst VWC | Docent lichamelijke opvoeding
WARTBURG | Junior financieel medewerker TEEUWISSEN
& KOOY | Planner OLTHUIS RECYCLING | en meer...

Solliciteer nu via werkmetailent.nl

De Hervormde Gemeente Zwartebroek Terschuur zoekt een

Pastoraal Werker

Het betreft een tijdelijke benoeming van 8 uur per week.

De werkzaamheden bestaan uit:

- Pastoraat aan onze gemeenteleden
- Crisis pastoraat
- Leiden van rouwdiensten
- Mede uitvoering geven aan het nieuwe jeugdbeleidsplan

We gaan graag met een kandidaat in gesprek over invulling van de vacature. Voor meer informatie kunt u terecht bij dhr. G. v/d Koot (kerkrentmeester).
Tel: 06-36293410. Email: gert.vandekoot@hervormdzwartebroekterschuur.nl

U kunt uw reactie inzenden voor 8 oktober naar de scriba van onze gemeente: dhr. L. Hazeleger, Van de Bleekstraat 6, 3784 WZ, Terschuur.
Email: scriba@hervormdzwartebroekterschuur.nl

Kies hout, kies karakter.

Specialist in echte houten vloeren, laminaat, PVC en kurk.

klanten vertellen **9,2**

"Echt mooi vakwerk van prettige mensen met een prachtig resultaat."

Vening Meineszstraat 2, Ede | Kamp 37, Amersfoort
tel. 0318 - 621 572 | tel. 033 - 47 555 01

hollandparket.nl

en en shoot deze ook allemaal goed gevolg af. Verder woonde hij trouw de oedevanden bij voor zijn enthousiasme en inzet hij veel jongere collega's op slepen de brandweerman of vrouw elden die ze nu zijn. Voor hen rende hij dikwijls als vraagbaak

meester Van de Velde van de gemeen te Goedereede had vrijdagavond dan ook warme afscheidwoorden voor André.

Leren door te doen...

"Door je ervaring was je een steun en toeverlaat voor de bevelvoerders

ne als tijdens de uitruk bij een alarming. Mede door jouw inbreng is de kluisloop Stellenham een hechte club mensen die paraat staat om hun medemens te helpen ten tijde van calamiteiten. Tijdens je brandweer carrière heb je een groot aantal uitrukken meegemaakt waarbij je de

hulp hebt. De burgemeester hoefde 's echter niet bij deze woorden van waardering te laten. De burgemeester hoefde 's echter niet bij deze woorden van waardering te laten. Namens Hare Majesteit Koningin Beatrix mocht ze scheidende spijsgang ook een Koninklijke onderscheiding uitreiken.

met Steef van Loon, tel.: 06 2313040

e-mail: stvanloon@klikeaf.nl. M het verlopen van krentenbrood van Woord & Daad, afgelopen zaterdag, in de kern van Soerndedijk een ve de verloopers zijn bloedglucosemet verloren. Het apparaatje zit in ee zwart etui.

EILANDEN-NIEUWS

ADVERTEREN IN EILANDEN-NIEUWS/ PROEFABONNEMENT?

Bereik uw christelijke doelgroep op Goeree-Overflakkee. Wekelijks op dinsdag verschijnt de huis-aan-huiseditie (23.500 stuks) en iedere vrijdag de abonnementeneditie (6.000 stuks).

Abonneren op Eilanden-Nieuws?
Proefabonnement: 3 maanden de vrijdagkrant in de bus **VOOR € 17,50***

Kijk voor verdere informatie op de website, bel 0187-745450, of mail info@eilandennieuws.nl

*exclusief portokosten voor inwoners buiten Goeree-Overflakkee, deze actie loopt zonder verdere verplichtingen na 3 maanden af.

WWW.EILANDENNIEUWS.NL
twitter.com/dekrantvango | facebook.com/eilanden.nieuws

AVONDMAAL TAFELGOED

- TAFELLAKENS
- NAPPERONS
- SERVETTEN

ABBINK TEXTIEL VRIEZENVEEN

TEL.: 0546 565561

MAIL: ATV@ABBINK-TEXTIEL.NL

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Vertrouwde klanken...

Mooie collectie orgels van diverse merken
Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

www.stolkorgels.nl

NIEUWERKERK A/D IJSEL
Vrijheidslaan 55 - Tel. 0180 - 31 56 52
KRABBENDIJK
Oostpolderweg 1s - Tel. 0113 - 50 35 23

Na je belijdenis zul je onderweg nog vaak struikelen, maar dan mag je zien op de Leidsman en de Voleinder van het geloof.

Kunnen deelnemen aan het avondmaal staat vaak niet op de voorgrond

Het geloof versterkt

Welke invloed heeft belijdenis doen op het geloof en functioneren binnen de gemeente? Dr. W.J. Dekker en ds. E. van den Noort zien dat sommigen er niet voor terugdeinzen om de handen flink uit de mouwen te steken. 'Ze willen graag actief een steentje bijdragen aan de gemeente.'

Tekst: Marie Verheij

Ds. W.J. Dekker van de hervormde wijkgemeente St. Joriskerk in Amersfoort ziet weinig veranderingen in de curves van aantallen belijdeniscatechisanten in de meer dan 25 jaar dat hij predikant is. 'Het ene jaar zijn het er een paar, het andere jaar weer meer. Het is, denk ik, afhankelijk van de leeftijdsopbouw van je gemeente,' zegt hij. Groepsbinding is volgens hem een belangrijke factor om belijdenis te doen. 'Het is bepalend hoe hecht de groep jongeren de jaren door is geweest. Als er drie of vier belijdenis deden, volgde vaak de rest van de groep en had je opeens wel vijftien belijdeniscatechisanten.'

'Het kraakt hier en daar wel,' vervolgt ds. Dekker. 'Dan hoor je: is dit het nu en wat moet ik? Jammer

genoeg zie je ook dat mensen verdwijnen en de reden daarvan is divers. Het kan met persoonlijke ontwikkeling te maken hebben, weg gegroeid zijn van kerk en geloof. Een belangrijke factor is ook: ik heb geen aansluiting! Ze vervreemden, zijn eenzaam. Dat zie je onder jongvolwassenen, ze kunnen geen binding vinden met leeftijdsgenoten, ze vallen buiten de boot. En dan merk je weer dat de groep een belangrijke factor is voor de gemeente.'

Doorgaande lijn

Ds. E. van den Noort, predikant van de hervormde gemeente in Nijkerk, geeft dit jaar belijdeniscatechese aan een groep van achttien jongeren. 'Ik hoor van catechisanten dat ze de Heere Jezus willen volgen, dat »

'Belijdenis doen geeft mij handvatten'

Jacolien Blom (21) uit Nijkerk is verpleegkundige en deed op 20 september belijdenis van het geloof.

'Als kind hebben mijn ouders ervoor gekozen om mij te laten dopen. Met het doen van belijdenis wil ik een antwoord geven op mijn doop. Ik wil getuigen dat ik geloof in de drie-enige God. Dit getuigenis wil ik ook uitdragen in het dagelijks leven, op mijn werk, op school en bij mijn vrienden. Ik vertrouw erop dat God mij hierbij helpt en elke dag met mij meegaat, ondanks dat het soms moeilijk kan zijn.

De afgelopen jaren zag ik veel jongeren bij ons in de kerk belijdenis doen. Ik heb altijd het verlangen gehad om dit ook ooit te mogen doen. Mijn vriend en ik hebben samen besloten om belijdeniscatechisatie te gaan volgen. Ik vind het mooi dat wij dit samen hebben mogen doen en het heeft mij op persoonlijk vlak ook geholpen wat betreft de lastige onderwerpen uit de Bijbel.'

Welke meerwaarde heeft het doen van belijdenis voor jou persoonlijk?

'Door het doen van belijdenis maak ik deel uit van Gods gemeente. Ik wil een actief lid zijn, blijven groeien in mijn geloof en wat kunnen betekenen voor anderen.'

Speelt bij jou het verlangen naar deelname aan het heilig avondmaal mee?

'Ik heb zeker een verlangen om in de toekomst deel te nemen aan het heilig

avondmaal. Ik kan nog niet uit eigen ervaring spreken, maar ik vind het altijd een mooi sacrament met het brood en de wijn als symbool van Jezus' lichaam en bloed. Het maakt mij ook wat nieuwsgierig, alhoewel ik het een lastig onderwerp blijf vinden. Ik had persoonlijk altijd wat moeite met het idee dat je aan het heilig avondmaal gaat en vervolgens dezelfde dag weer zondigt, alsof er niets is gebeurd. Het heilig avondmaal was ook een van de onderwerpen op belijdeniscatechisatie. Hier werd besproken dat wij mensen het heilig avondmaal echt nodig hebben.'

Jacolien Blom

Wat doet belijdenis doen met je geloof?

'Het doen van belijdenis geeft mij handvatten om mij verder te helpen in het geloofsleven en daarbuiten. Ik wil volgens Gods wet leven en wanneer dit niet is gelukt, weet ik dat ik om vergeving kan vragen. Ik hoop dat ik op de momenten dat ik wat minder bezig ben met God en de Bijbel, terug kan grijpen naar wat ik beleden heb en dat dit mij ook helpt en motivatie geeft, zodat ik er meer tijd voor vrijmaak.'

'Het geloof is veel zekerder geworden'

Barend Fieret (42) uit Kampen is fotograaf en leerkracht en deed in 2016 belijdenis van het geloof.

'Na jaren van verzet tegen God, waarin ik vond dat ik atheïst was, kon ik niet ontkennen dat God toch een rol bleef spelen in mijn leven. Elk boek dat ik las en elk gesprek dat ik voerde over atheïsme was fijn en bevestigde mijn denkbeelden. Maar elk gesprek en elk boek over God gooide me weer overhoop. Dan liep ik dagenlang te piekeren, bestaat God misschien toch wel? En als Hij bestaat, is Hij dan toch misschien liefde? Want wat is anders de reden voor Gods bestaan, als Hij tenminste een reden nodig heeft? Langzamerhand kwam ik op het punt dat ik God 'een kans wilde geven'. Ik wilde me niet meer verzetten tegen Hem, maar ik ging weer in de Bijbel lezen, begon te bidden en had behoefte om naar de kerk te gaan. Dat gaf een geweldig thuiskomen-gevoel. De puzzelstukjes van mijn leven vielen op hun plaats. Ik voelde en wist me gekend door iemand Die groter en machtiger is dan ikzelf en ik hoefde niet meer mijn leven zelf uit te vinden, maar ik kon het bij God onderbrengen. Tja, toen kwam er na verloop van tijd vanzelf de behoefte aan belijdenis doen.'

Welke meerwaarde heeft het doen van belijdenis voor jou?

'De meerwaarde is erg groot voor mij. Het is namelijk een punt in de tijd waarin ik (eindelijk) ja terugzei tegen God. Dat deed ik met mijn volle ver-

stand en gevoel. Maar ik ben ook kind van deze tijd en nogal gehersenspoeld door de secularisatie. Twijfels en grote vraagtekens heb ik nog vaak genoeg en dan is het goed te beseffen dat ik uiteindelijk door God de keuze voor Hem heb mogen maken. Dat neemt die twijfels niet weg, maar geeft wel de zekerheid dat ik bij Gods gezin mag horen.'

Speelde bij jou het verlangen naar deelname aan het heilig avondmaal mee?

'Met het heilig avondmaal was ik niet echt bezig. Wel dat ik opgenomen werd in de kring van medechristenen.'

Wat doet belijdenis doen met je geloof?

'Het geloof is veel zekerder geworden. Belijdenis doen was voor mij ja terugzeggen tegen God, Die me jarenlang heeft uitgenodigd om Hem lief te hebben. Door de belijdenis heb ik voor mezelf, maar ook voor iedereen duidelijk gemaakt dat ik ja zeg tegen God, al is dat een moeizaam proces met vallen, stappen terugzetten en weer opstaan.'

Barend Fieret

ze zonder Hem niet kunnen en dat ze Zijn kracht en leiding nodig hebben op de weg die voor hen ligt. Jongelui zijn vooral met de inhoud bezig. Ze kiezen meer voor vastigheid. Ik hoor vooral dat ze persoonlijke verantwoordelijkheid voor hun geloof willen dragen en dat ze de belofte willen overnemen die God hun als kind heeft gegeven en waarvan hun ouders getuigenis hebben afgelegd.' De predikant vindt het belangrijk om de doorgaande lijn van doop, belijdenis en avondmaal te benadrukken.

Heilig avondmaal

Beiden geven echter aan dat bij hun catechisanten het verlangen om deel te nemen aan het heilig avondmaal nauwelijks een rol speelt om belijdenis te doen. Ds. Dekker: 'Het avondmaal staat ver van hen af. Jongeren weten vaak niet zo goed wat het avondmaal betekent. Het is iets voor anderen. Wordt er thuis over gesproken, bijvoorbeeld in de week van de voorbereiding? Avondmaalsmijding kan op afstand zetten, maar een vanzelfsprekend avondmaal vieren óók.'

Ds. Van den Noort geeft aan dat bij sommigen het verlangen naar het avondmaal al uitgekristalliseerd is voordat ze belijdenis doen. 'Maar bij anderen is

het vaak niet helemaal helder hoe het zit rond het avondmaal. Ik merk bij hen twijfel en koudwaterrees. Hoor ik dan per se aan het avondmaal te gaan en wat als ik er moeite mee heb of er niet hoor? Tijdens de lessen over de sacramenten heb ik de waardevolste gesprekken, maar jammer genoeg komen de sacramenten pas op het eind van de methode aan bod. Die zouden veel eerder aan de orde moeten komen.'

Met belijdenis doen begint het geloven pas, zegt ds. Van den Noort. 'Onderweg zul je nog zo vaak struikelen, maar dan mag je zien op de Leidsman en de Voleinder van het geloof, Hij maakt het af en daarvoor hebben we juist onderweg het heilig avondmaal nodig als versterking.'

Actief

Van jongeren die belijdenis doen, zien beide predikanten dat sommigen van hen er niet voor terugdeinzen om hun handen uit de mouwen te steken. Ds. Dekker: 'Ze willen graag actief een steentje bijdragen aan de gemeente. Sommigen hebben een drukke baan, gezin en toch pakken ze allerlei taken zoals jeugdwerk en de kerkenraad op.' ■

Marie Verheij-van Beijnum uit Nijkerk is communicatiemedewerker en persvoorlichter bij CGMV, vakorganisatie voor christenen en freelance journalist.

NOOD-HULP ACTIE!

Nood door corona steeds groter, de kerk blijft delen!

Veel studenten wereldwijd missen internet en daarmee hun bijbellen.
Geef € 15 per maand voor een abonnement!

NL91 INGB 0690 7624 45

Deze advertentie is mogelijk gemaakt door een anonieme giftgever.

Evangelie & Moslims

Ontdek hoe de jonge moslim Nabeel Qureshi komt tot belijdenis van Jezus Christus. Een aangrijpende zoektocht die je veel leert over de islam en over het evangelie.

- 2 boeken voor **actieprijs € 39,99** (ipv €49,98)
- volg ook de online cursus!

www.evangelie-moslims.nl/actieboeken

Jezus leren kennen en volgen.

Mensen die belijdenis doen, zijn vaak ouder dan vroeger

Bewuste keuze

Welke mensen gaan naar de belijdeniscatechese en met welk motief? Zijn er aan het eind van het seizoen vaak catechisanten die toch geen belijdenis doen? Waarom kiezen ze voor uitstel? Ds. C.G. Visser: ‘Op de laatste doopzitting had niet een van de ouders belijdenis gedaan.’

Tekst: Esther Visser

De eerste predikant van de vijf die ik telefonisch spreek, is ds. M.J. Middelkoop, predikant van de hervormde gemeente te Middelharnis (Goeree-Overflakkee). De zondag ervoor hebben drie mensen belijdenis gedaan: twee jongeren van net achttien en één wat ouder iemand. Dat hij twee mensen van achttien had, was bijzonder, want dat ziet de predikant niet vaak meer. Meestal zijn ze in de twintig, getrouwd en met kinderen. Eerst willen jongvolwassenen alles aftasten – er is zoveel te verkennen. Het vanzelfsprekende is er vaak af. Geen mens doet meer belijdenis omdat het moet van de ouders, is ds. Middelkoops observatie.

Hoge drempel

Deze twee bevindingen – dat jongvolwassenen later belijdenis doen dan vroeger en dat het niet vanzelfsprekend is – hoor ik terug bij de meeste andere predikanten die ik spreek.

Ds. C.G. Visser uit Kootwijkerbroek ziet bijna geen mensen onder de 25 meer op belijdeniscatechese verschijnen. In het dorp in de Gelderse Vallei is men druk met huis, bedrijf en gezin – belijdenis doen verschijnt pas later aan de horizon. ‘Gisteravond had ik doopzitting en niet één van de ouders had al belijdenis gedaan. Dit zijn mensen die wel naar de kerk komen. Het is niet verplicht om eerst belijdenis te doen voordat je je kind laat dopen.’ Het gebeurt ook dat ouders aan het denken worden gezet over belijdenis doen doordat ze hun kind willen laten dopen.

In Rijssen ligt het anders. Daar komen sommigen (vaak met een hersteld hervormde of gereformeerde gemeente-achtergrond) op belijdeniscatechisatie omdat ze het jaar erop willen trouwen en dan dus hun eventuele kinderen kunnen laten dopen. De leeftijd om belijdenis te doen is in Rijssen de laatste jaren juist gedaald naar gemiddeld 22/23 jaar, aldus ds. J. van het Goor.

In Oud-Beijerland ligt de drempel om belijdenis te

doen in de beleving van sommige mensen hoog. Vrij veel kerkgangers hebben die stap nooit gezet. Dat ligt niet aan het nodigingsbeleid van de predikant. Ds. J.J. ten Brinke legt uit dat deze terughoudendheid enerzijds te maken heeft met de gedachte dat je iets moet ‘kunnen’ en ergens aan moet ‘vol-doen’ en anderzijds met de idee dat je gewoon bij de kerk kunt horen zonder belijdenis te doen. Over het algemeen vinden jongeren belijdenis doen op hun achttiende te vroeg, maar de predikant nodigt hen wel uit in een persoonlijk gesprek en probeert hen aan het denken te zetten over het belang van belijdenis doen.

In Den Haag komt ds. E.K. Foppen de drempel om belijdenis te doen ook tegen. Er wordt veel getwijfeld. ‘Mensen moeten allemaal zo goed weten hoe ze erin staan. Maar als je het te goed wilt weten, komt het er niet van. Je overvraagt jezelf misschien wel.’

Binden aan één gemeente

Is men ook terughoudend omdat men ervoor terugschrikt zich aan één gemeente te binden? In Oud-Beijerland zijn veel verschillende kerken en het gebeurt dat jongeren twijfelen over de kerk waarin ze zitten. Ook ds. Foppen komt dat tegen. ‘Ik ben hopeloos ouderwets: je hoort in de Protestantse Kerk thuis, niet in een afgescheiden gemeente – dat vind ik historisch niet te verantwoorden. Jongeren begrijpen mij daarin vaak niet.’

In Kootwijkerbroek komt ds. Visser het wat minder tegen, maar het gebeurt wel eens dat mensen naar een ander kerkgenootschap vertrekken. ‘Mensen zitten niet levenslang aan één gemeente vast,’ constateert de predikant. ‘Soms komen ze na vertrek weer terug, omdat ze diepgang missen.’

En vinden jongeren dat ze best christen kunnen zijn zonder naar de kerk te gaan? Dat ziet ds. Middelkoop in Middelharnis niet zo terug. Ook de andere predikanten herkennen het niet direct. ‘Men beseft: als ik niet naar de kerk ga, is het snel uit met mijn geloof,’ zegt ds. Foppen. ‘Daarom is corona ook zo’n ramp voor de kerk. Je hebt de diensten nodig.’ Ds. Van het Goor ziet de gedachte dat je christen kunt zijn zonder kerkgang onder jongeren de laatste tijd wel iets meer opkomen. ‘De vriendengroep is belangrijk, maar een aantal jongeren kan de gemeente wel missen.’

De meeste predikanten geven aan dat als mensen komen tot belijdenis doen, het een bewuste keuze is

*Wanneer mensen komen tot het doen van belijdenis, is het vaak een bewuste keuze met een behoorlijk fundament.
Foto: De knielbank in het kerkgebouw van de hervormde gemeente te Kootwijkerbroek.*

met een behoorlijk fundament. Er is het verlangen om te leren, om de plaats in de gemeente in te nemen, om aan het heilig avondmaal te kunnen, om te verdiepen. In Rijssen geldt dit niet altijd. Catechisanten geven soms aan: 'Ik ben er nu wel aan toe,' met andere woorden, ik ben mijn wilde haren nu wat kwijt.

Uitstel, afstel?

Komt het vaak voor dat belijdeniscatechisanten aan het einde van het seizoen besluiten om toch geen belijdenis te doen? Sommige predikanten komen dat wel tegen. Catechisanten komen erachter dat bij belijdende leden een bepaalde levensstijl hoort en daar hebben ze (nog) geen zin in of ze hebben langer de tijd nodig om toe te groeien naar belijdenis doen. Is uitstel vaak afstel? Ja, zegt een van de predikanten. Als ze die stap niet zetten, komen ze ook niet meer terug. 'Het gebeurt wél dat jongeren van achttien een poosje van de radar verdwijnen en dan op hun 25e terugkomen op belijdeniscatechese.' Een ander maakt het vrijwel nooit mee dat mensen aan het eind van het seizoen terugkrabbelen. Weer een ander ziet catechisanten soms wel terugkomen – een jaar later vaak.

Ds. Visser legt de uitnodiging om mee te doen breed neer. 'Ik heb het niet over voorwaarden, alleen over de na-waarde: Jezus volgen betekent dat Hij waarde aan je leven gaat geven.' Mensen die bij hem met aarzelingen beginnen, doen aan het einde van het seizoen meestal toch belijdenis. 'In januari/februari laat ik hen een brief schrijven, waarin ze antwoord op een paar vragen moeten geven: Hoe is het nu met je geloof? Hoe is het door de jaren heen gegroeid? Wil je belijdenis doen? Bijna altijd breekt

het besef door: nu begrijp ik waar het om gaat,' vertelt de predikant. In zijn gemeente, waar op een gewone zondagmorgen (pre-coronatijdperk) zo'n 800 mensen in de kerk zitten, gaan dit jaar veertien mensen belijdenis doen.

Ds. Foppen heeft dit jaar vijf belijdeniscatechisanten, van wie er twee straks 'ja' zullen zeggen. Aanvankelijk waren dat er drie, maar er heeft zich toch nog iemand teruggetrokken. De twee die wél belijdenis doen, wisten al vanaf het begin van het seizoen zeker dat ze belijdenis wilden doen en dat bleef zo. Ze verlangen naar het heilig avondmaal. Dat is uniek, want meestal hebben mensen dat niet zo duidelijk voor zichzelf, zegt ds. Foppen.

Toch hoop

Ds. Van het Goor maakt zich zorgen over het dalende aantal belijdeniscatechisanten. 'Twintig jaar geleden hadden we jaarlijks rond de honderd mensen die belijdenis deden. Afgelopen jaar waren dat er maar 45. Verdeeld over zes wijkgemeenten is dat een mager aantal.' En, als ze eenmaal een bepaalde leeftijd gepasseerd zijn, komt het vaak niet meer van belijdenis doen in Rijssen.

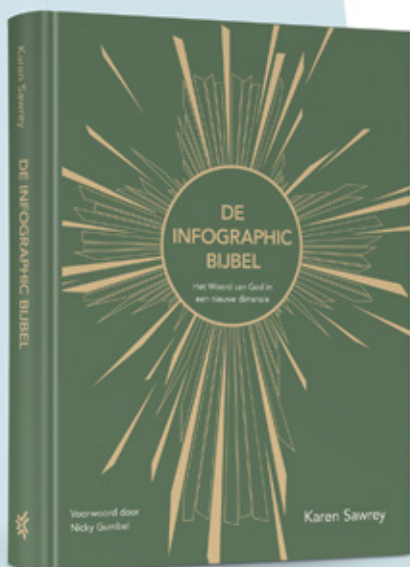
Meerderden van de geïnterviewde predikanten geven aan zich zorgen te maken over hoe de jongvolwassenen erbij te houden. Velen van hen gaan studeren, vaak als ze nog geen belijdenis gedaan hebben. Waar blijven die?

Hoewel er zorgen zijn om de kerk, ook in deze tijden van corona, klinkt er hoop door in de woorden van de predikanten. Hoop, omdat er steeds weer mensen zijn, jong en oud, die 'ja' zeggen tegen God, die verlangen naar het heilig avondmaal, naar het dienen van de kerk. ■

*Esther Visser
is assistent-
redacteur bij De
Waarheidsvriend.*

De mooiste belijdenisgeschenken

De Bijbel zoals je die nog nooit eerder hebt gezien!

hardcover | € 34,99

Hippe (niet jaargebonden) scheurkalender voor jongeren om elke dag goed te beginnen

€ 15,99

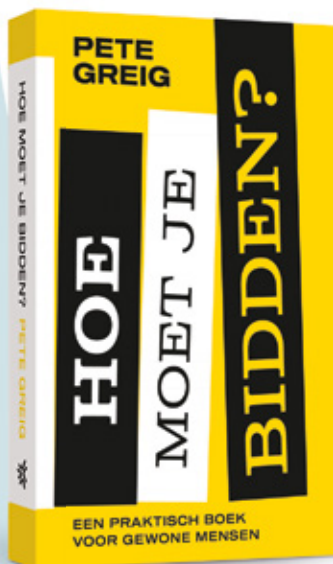
Jonge christenen tussen de 15 en 20 jaar vertellen over hun geloof

paperback | € 17,99

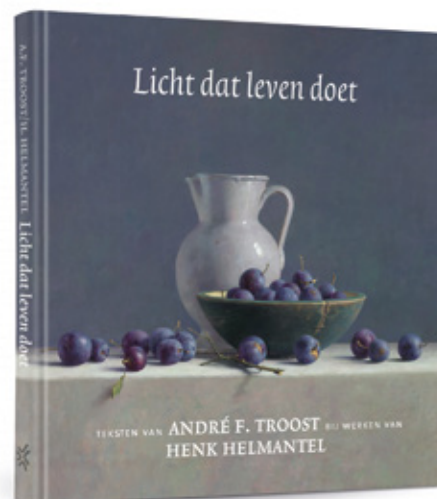
Focus op onze dagelijkse omgang met God

hardcover | € 22,99

Voor iedereen die al jaren bidt, maar ook voor degenen die wel willen bidden, maar niet weten hoe te beginnen

paperback | € 18,99

Een geschenk dat de schoonheid van geloof en schepping in woord en beeld laat zien

hardcover | € 17,99

Verkrijgbaar bij de boekhandel
en www.kokboekencentrum.nl

KokBoekencentrum
UITGEVERS | UTRECHT

Opgebrand of aangewakkerd

De afgelopen jaren zijn er verschillende onderzoeken gedaan naar burn-out van studenten. De druk op studenten is groot: hun curriculum vitae moet indrukwekkend zijn, ze moeten de vervulling zijn van de wensen van hun ouders, ze voelen de druk van hun studieschuld.

Cijfers van sommige onderzoeken zijn alarmerend en lijken soms te absurd om te geloven. Ook al zou je de onderzoeken met een korrel zout nemen, dan blijft staan dat veel studenten momenteel veel stress en druk ervaren.

Zal dit anders zijn bij christelijke studenten? Bekend is dat gebrek aan zingeving een belangrijke factor is bij het ontwikkelen van een burn-out. Zullen christelijk jongeren minder snel burn-out raken, omdat zij geen gebrek aan zingeving hebben? Omdat hun identiteit in Iemand anders ligt? Twee Social Work-studenten van de CHE (Jorian van Leeuwen en Dianne Aarnoudse) deden een verkennend kwalitatief onderzoek naar deze thematiek.

Wat bleek? Een christelijke achtergrond is niet belemmerend in het ontwikkelen van een burn-out. De studenten hebben wel steun aan hun geloof, als zij eenmaal een burn-out hebben. Ook het sociale netwerk van de kerk is ondersteunend. Hun christelijke achtergrond is ook niet dé veroorzaker van burn-out (wel perfectionisme), maar die zorgt in sommige gevallen wel voor de druppel die de emmer doet overlopen.

Zo kan de christelijke opvoeding van thuis een bron zijn van extra spanningen en stress. Dit geldt met name voor studenten die in hun opvoeding vooral meekrijgen dat ze hard moeten werken en voor hen die het geloof als veeleisend zien. Deze studenten gaven aan het gevoel te hebben 'niet goed genoeg' te zijn. Juist in de periode waarin ze op zoek gingen naar wie ze zijn en welke keuzes ze wilden maken, bleek er voor hen weinig ruimte voor een eigen mening. Als ze wilden afwijken van het vertrouwde en gewenste, konden ze rekenen op conflicten. En zo kon het toch al kleine vlammetje uitgeblust worden.

Wat mooi als jongeren leren dat het geloof zin geeft aan het leven. Dat het geen extra ballast is waarvan ze opgebrand raken, maar een kracht waardoor ze in vuur en vlam worden gezet. Of waardoor ze – wellicht walmend – net niet uitdoven.

Wat mooi als jongeren leren dat het geloof zin geeft aan het leven en geen extra ballast is

Dr. Elsbeth Visser-Vogel is docent en onderzoeker bij de Christelijke Hogeschool Ede.

Boekbespreking

Mark S. Kinzer, (Jeroen Bol, red.)

Israël in het hart van de Kerk. Jezus in het hart van Israël.

Uitg. Scholten, Zwolle; 182 blz.; € 16,50.

Mark Kinzer is een Amerikaanse Joodse theoloog, emeritus rabbijn, die Jezus als de Messias heeft leren belijden. Hij is een inspirerend spreker en schrijver. In dit boekje, neerslag van enkele lezingen die hij een aantal jaren geleden gehouden heeft, komt hij op basis van een nauwkeurige lezing van het Nieuwe Testament tot een bijna opzienbarende conclusie: Jezus is niet Degene Die de Kerk van Israël scheidt. Nee, Hij is Degene Die Kerk en Israël verbindt. Hij is tegelijk de Messias-Koning van Israël en het Hoofd van Zijn Lichaam, de Kerk. Jezus heeft een blijvende verbondenheid met Zijn eigen volk Israël. Om die reden is ook de Kerk uit de heidenen blijvend verbonden met Israël.

Ook is Kinzer voorstander en stimulator van een *bilateral ecclesiology*. Deze houdt, kort samengevat, in dat er in het ene lichaam van Christus een tweevoudige verscheidenheid is: het smaldeel uit

Israël en het smaldeel uit de volken. Christus Jezus heeft die twee één gemaakt (Ef.2:14). Maar de wijze waarop zij gemeentezijn gestalte geven, is verschillend. Een heel boeiende gedachte om verder te doordenken. Dit boek draagt de titel *Israël in het hart van de Kerk*. De titel is niet helemaal helder. Wat wordt bedoeld met 'Israël', 'in', 'het hart' en 'de Kerk'? Uiteraard niet Israël als staat of land. Wel Israël als volk, al of niet gelovend in *Jesjoe'a* als

de *Massjach*? Naar mijn indruk zegt Kinzer dit laatste: '*Jesjoe'a* belichaamt als de Messias, als de Koning van de Joden, in eigen persoon het gehele volk (p.23); Hij is de verborgen Messias in zijn midden (p.41). Maar als ik Kinzer zo volg, is het dan niet zo dat Hij, *Jesjoe'a Massjach* in persoon, het 'hart van de Kerk' vormt? Zou de titel, al is deze – ik geef het toe – veel te lang, niet moeten zijn: '*Jesjoe'a Hamassjach*, de Koning der Joden, in het hart van de Kerk'? Dat is preciezer. Of misschien nog iets nauwkeuriger: '*Jesjoe'a Hamassjach*, de Koning der Joden, is het hart van de Kerk'. Dr. Kinzer biedt ons prachtige bijbelstudies over het Apostelconvent (Hand.15) en de brief aan de Efeziërs. Overtuigend toont hij aan dat Jezus Zelf en ook Zijn discipelen, evenals Paulus, Thoragetrouwe Joden waren en bleven.

Maar hoe geef je dit gestalte in de 21e eeuw? In Israël kan dit, al is het voor nogal wat gemeenten vanwege vijandschap, bepaald niet eenvoudig. De cultuur én het aantal maakt dit mogelijk. Ook in Brooklyn is het niet onmogelijk. En kennelijk in Ann Arbor, waar dr. Kinzer woont, ook niet. Maar hoe gaat het in Nederland? Hoe kunnen we hier de *bilateral ecclesiology* beleven? Er zijn wel messiaanse gemeenten maar die bestaan vaak voor het grootste deel uit gelovigen uit de volken. Zij willen in mindere of meerdere mate volgens de Thora leven, maar niet als heidenen, gebonden aan Leviticus 17-18 (p. 52-56), maar veel breder dan dit. Zo wil Kinzer het niet, als ik hem goed verstaan heb. Maar hoe dan wel in onze Nederlandse context?

Dit boekje stimuleert het denken, het doordenken. Alleen al hierin ligt genen.

G.J. Mink, Sliedrecht

Mediatorsfederatie
KWALITEITSREGISTER Nederland

Den Rooijen MEDIATION

"Hoe groter de kloof, des te mooier de brug"

Er zijn veel situaties denkbaar waarbij mediation een oplossing kan bieden. Er kan in het werk, kerk of in de privésfeer een situatie ontstaan waarbij het partijen niet meer lukt om gezamenlijk tot een oplossing te komen. Dan kan een onafhankelijke bemiddelaar, de mediator, hulp bieden.

Voor bijna elke ruzie of elk conflict is een oplossing te vinden die voor beide partijen acceptabel is. Vaak is de ruzie echter al zo hoog opgelopen dat u zelf die conflictoplossing niet meer kunt zien. Mediation kan dit veranderen.

Graag help ik u de communicatie weer op gang te brengen, de gesprekken te begeleiden en zorg te dragen voor een juiste procedure. De menselijke maat en onafhankelijkheid staan bij mij hoog in het vaandel.

Opgeloste ruzies geven ruimte en energie!

Neem vrijblijvend contact op om de mogelijkheden te bespreken.

Gilda den Rooijen-van Ee | 06 22 13 96 71
www.denrooijenmediation.nl

Geregistreerd mediator en aangesloten bij de MfN (kwaliteitsregister).

Wij zoeken een: **GlobalRize**
ZENDING VIA INTERNET

MEDEWERKER KERKELIJKE KAART NEDERLAND

Help mee aan het ontwikkelen van een visie op kerkplanting in Nederland door data van kerkgenootschappen te verzamelen.

globalrize.nl/vacatures

Op identiteitsproblemen gestuit in het pastoraat?

Vanuit onze professie en christelijke identiteit bieden we passende hulp!

0318 - 54 78 70
www.stichtingschuilplaats.nl

Globaal bekeken

Redactie: J. van der Graaf

In *VolZin* (magazine voor religie en samenleving) geeft rabbijn Lody van de Kamp in een interview een inkijkje in de secularisatie in de Joodse gemeenschap:

In Mokum, het Jeruzalem van het Westen, woonden in 1940 ongeveer 80.000 Joden. Een heel klein deel daarvan maakte dagelijks gebruik van de synagoge. Een groot deel kwam al lang niet meer in de gebedsruimte. Van het middensegment bezocht een deel – in herinnering aan het gedrag van de ouders of grootouders – de synagoge nog maar één of twee dagen per jaar, de Hoogtijdagen.

Hoe klein de behoefte aan een bezoek aan de synagoge was, bleek wel uit het feit dat zelfs op de allerheiligste dag op de kalender van het Jodendom, Grote Verzoendag of Jom Kippoer, voor heel Joods Amsterdam maximaal 6.000 plaatsen beschikbaar waren. Dus voor minder dan 10 procent van het totaal aantal Joden dat de stad rijk was. (...)

De Joden die wel herkenbaar zijn – door de kleding, door hun dagelijkse gang naar de synagoge met de bekende zak met de gebedsmantel en gebedsriemen onder de arm, de kinderen op weg naar school, de jongetjes met hun pijpenkrulletjes langs hun oren en de meisjes in hun rokken – gaan hun religieuze gang zoals het Jodendom dat al eeuwen doet.

...

Vorig jaar belegde het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond een predikantenconferentie onder de titel 'Ademnood en vitaliteit van het gereformeerde leven'. Dr. J. van Eck sprak over 'In de macht van de machten'. Een fragment over 'geld en goed':

'Menigeen denkt,' zegt Luther, 'dat hij God en genoeg aan alles heeft, wanneer hij geld en goed heeft, zich daarop verlaat en er zich zo vast en stellig op beroemt dat hij om niemand iets geeft.' Nu denken wij al gauw dat we te geestelijk zijn om op een zo platte manier tegen het eerste gebod te zondigen, maar daar zouden we ons wel eens in kunnen vergissen.

In het kader van 400 jaar Dordt hield ik voor een groep betrokken kerkgangsters een verhaal over de Dordtse Leerregels. Ik had mij voorgenomen alleen lieve dingen over de Leerregels te zeggen en intussen wel ruimte te geven aan de angsten die de gedachte aan een godde-

Dr. Van Eck

lijke uitverkiezing bij sommigen mogelijk opgeroepen had. Maar zulke angsten bleken – bij de mensen voor wie ik mijn verhaal hield althans – tot het verleden te behoren.

Totdat ik als toegift nog even inging op een aspect van de verkiezing dat de Bijbel wel aandraagt, maar dat in de uitverkiezingsleer zoals de Leerregels die geven niet systematisch uitgewerkt is, namelijk Gods voorkeur voor het arme en achtergestelde: dat God niet veel 'machtigen', 'wijzen' of 'aanzienlijken' heeft uitverkoren, maar dat hij verkoren heeft 'hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is te schande zou maken' (1 Kor. 1:25ev.), en dat God heeft 'uitverkoren de armen van deze wereld om rijk te zijn in het geloof' (Jak. 2:5), waarbij ik de vraag stelde wat dat zou kunnen betekenen voor de verhoudingen tussen volkeren en mensen onderling en dat ik de uitverkiezingsleer vanuit teksten als deze nog wel eens een keer opnieuw zou willen doordenken en een naschriftje bij de Dordtse Leerregels schrijven.

Toen kwamen de vragen los: Kan iemand die geld heeft dan niet uitverkoren zijn? En zitten wij in Nederland en in West-Europa dan sowieso niet al fout ten opzichte van de armere delen van de wereld? Even kreeg het woord van God klem – ook op mijzelf. Een begin van bekering? Ik heb als bezitter van de grond en het huis dat mijn ouders mij hebben nagelaten, bijna dagelijks even het gevoel dat het allemaal zomaar in één ogenblik weggeblazen zou kunnen worden. Natuurlijk hoop ik dat dat niet gebeurt, maar toch. Wat betekent dat als Jakobus zegt dat de rijke 'in zijn vernedering' moet 'roemen' (1:9ev.). Ik heb er nog nooit een preek over gehoord.

Bondsnieuws

Themanummer over 'Belijdenis doen, waarom zou ik?'

Vandaag focust *De Waarheidsvriend* op de relatie tussen het aantal belijdeniscatechisanten en de toekomst van de gemeenten, een nummer dat in de gemeenten en kerkenraden hopelijk gelezen en besproken

worden zal. In meer dan 200 gemeenten uit de breedte van de kerk wordt het nummer extra verspreid, totaal meer dan 8000 exemplaren.

Bij dit themanummer is een flyer gevoegd, waardoor u iemand of uzelf een cadeau-abonnement kunt schenken. Hiermee is het mogelijk vier maanden lang wekelijks *De Waarheidsvriend* voor slechts € 10 te ontvangen. Van harte aanbevolen!

Wijzigingen adresboekje

Ds. G.H. Koppelman, Wapenveld (pag. 36) woont tijdelijk: Tuinderij 66, 8271 DX IJsselmuiden, tel. 06-36085314 (het vaste nummer vervalt), h@koppelman.nl.

Ds. J.P. Ouweland, (pag. 2) is vertrokken als directeur bij de GZB. Zijn opvolger is Ir. M. van den Boogaart, Burg. Merkusstraat 18, 2645 NJ Delfgauw; tel. 06-24323387, directie@gzb.nl.

Agenda

Eleos organiseert drie webinars over eenzaamheid

In de landelijke Week tegen Eenzaamheid (van 1 tot 8 oktober) organiseert Eleos drie webinars. De organisatie reikt daarin handvatten aan om te weten wat je kunt doen bij eenzaamheid bij mensen met psychische problemen.

De webinars worden gehouden op 5, 6 en 7 oktober van 19.30 uur tot 20.30 uur. De onderwerpen zijn: Omgaan met gevoelens van eenzaamheid bij kinderen en jongeren (5 oktober), Volwassenen met ggz-problema-

tiëk – de theorie (6 oktober) en Hoe ga je om met eenzaamheid (bij mensen met psychische problemen) in je omgeving – de praktijk (7 oktober). Aanmelden kan via www.eleos.nl/weektegeneenzaamheid.

Cornelis Graaflandcentrum belegt plenaire vergadering

Op woensdag 7 oktober belegt het Cornelis Graafland Centrum DV in de Grote Kerk, Kerkbrink 4 in Hilversum zijn tweede plenaire vergadering. In de ochtendbijeenkomst zal psychiater en proponent dr. P.J. (Piet)

Verhagen de eerste Cornelis Graafland-lezing houden. Hij geeft een introductie ten aanzien van de mogelijke betekenis van het denken over 'human flourishing' voor wetenschappelijk theologisch (en sociaal-wetenschappelijk) onderzoek binnen de gereformeerde traditie. De titel van zijn lezing is: 'Het goede leven uitgedaagd: over floreren vanuit multidisciplinaire optiek' Na de lunch komen de drie themagroepen afzonderlijk samen. Aan- of afmelden per e-mail is verplicht. Dit kan bij dr. Arie van der Knijff (avanderknijff@gmail.com).

NOOD-HULP ACTIE!

Nood door corona steeds groter, de kerk blijft delen!

In Cuba heeft de lockdown arme mensen keihard getroffen.
Geef € 15 voor eerste levensbehoeften!

NL91 INGB 0690 7624 45

gzb

Deze advertentie is mogelijk gemaakt door een anonieme giftgever.

Catechese met Reflector

- gewone catechese
- belijdeniscatechese
- huwelijks catechese
- doopcatechese

Voor info, advies en toerusting:
www.reflectorcatechese.nl

De lofzang gaande houden

Zingen is een wezenlijk onderdeel van onze erediensten. Vanuit deze overtuiging hebben we in de Dorpskerk van IJsselmuiden van meet af aan gezocht naar de mogelijkheid om te zingen, waarbij we de richtlijnen van het RIVM hanteren. De eerste maanden verzorgden de dienstdoende ambtsdragers de samenzang.

Vanaf 1 juli is de samenzang weer toegestaan, mits de RIVM-richtlijnen worden gevolgd. Als kerkenraad hebben we onderzocht of het samen zingen tijdens de erediensten op basis van de huidige aantallen weer mogelijk zou zijn. We hebben hierbij gekeken naar de richtlijnen vanuit de overheid (RIVM) die door de Protestantse Kerk zijn omgezet naar het protocol 'zingen tijdens de kerkdienst' én we hebben een rekenmodule (www.eerstehulpbijventilatie.nl) gebruikt om te onderzoeken of de

aanwezige mechanische ventilatie voldoende capaciteit heeft. Dit onderzoek wees uit dat we als gemeente, bij continuering van de huidige gang van zaken, veilig kunnen zingen tijdens de kerkdiensten. Daarom hebben we besloten dat er vanaf zondag

26 juli door alle aanwezigen meegezongen mag worden. Wel houden we hierbij rekening met gemeenteleden die het voor zichzelf nog niet veilig genoeg achten om tussen zingende mensen in te zitten. De achterste twee banken zijn gereserveerd voor gemeenteleden die niet mee willen zingen.

Op deze manier hopen we iedereen tegemoet te komen en geen barrières op te werpen om de diensten te bezoeken. Vanuit de gemeente krijgen we overwegend positieve reacties. We zijn dankbaar dat de samenzang, in deze vorm, weer onderdeel van de eredienst uitmaakt.

Ouderling W. Meuleman, IJsselmuiden/Grafhorst

Kerknieuws

Beroepen te:

Amstelveen-Buitenveldert (wba), L.W. den Boer te Sliedrecht;
Rotterdam-Zuid (0,6 fte; Maranathakerk), S.J. van der Vlies te Rotterdam, eerder GZB-studiesecretaris;
IJsselmuiden-Grafhorst (wijk 1), B.L.P. Tramper te Oud-Beijerland;
Randwijk, G.R. Mauritz, hulpprediker te Cillaarshoek.

Aangenomen naar:

IJpendam en Watergang, J.P. Ouwehand te Beekbergen (tot 1 oktober GZB-directeur).

Bedankt voor:

Numansdorp, D. Hoolwerf te Stellendam-Melissant en Dirksland.

Hervormde gemeente 'Het Kruispunt' Noord-Walcheren gevormd

Het breed moderamen van de classis Delta heeft op vrijdag 18 september besloten om met ingang van 1 oktober de hervormde gemeente 'Het Kruispunt' Noord-Walcheren te Serooskerke te vormen als gemeente van bijzondere aard. Aan de vorming is een periode van anderhalf jaar voorafgegaan waarin er als gemeente-in-wording diensten belegd werden en het initiatief zich kon ontwikkelen onder leiding van een commissie onder verantwoordelijkheid van de classis. Hierbij is telkens het overleg gezocht met omliggende gemeenten, in het bijzonder met de protestantse gemeente te Serooskerke. Sinds de eerste kerkdienst van de gemeente in april 2019 is er een sprake van een geleidelijke maar gestage groei. De gemeente heeft inmiddels wekelijks kerkdiensten in de Petruskerk. Verder zijn er doordeweeks verschillende andere activiteiten, zoals diverse bijbelstudiekringen. Daarnaast kunnen ook

kerkenraad en colleges ingevuld worden op kerkordelijk correcte wijze. De gemeente is God dankbaar dat het proces van gemeentevorming zo voorspoedig is verlopen en heeft veel waardering voor de constructieve manier waarop het breed moderamen van de classis Delta en de classispredikant dit proces gestuurd en begeleid hebben.

GZB krijgt nieuwe bestuursvorm

De Gereformeerde Zendingsbond (GZB) heeft een nieuwe bestuursstructuur gekregen. Daartoe is vorige week tijdens de algemene vergadering besloten. De vereniging heeft nu een raad van toezicht-model. De algemene vergadering blijft het hoogste orgaan van de GZB, maar benoemt daarin voortaan de leden van een raad van toezicht en een bestuurder-directeur die verantwoordelijkheid draagt over het werk van de vereniging. H. Bulten uit Putten en W. Gooijer uit Huizen zijn als nieuwe leden van de raad van toezicht gekozen. De GZB nam afscheid van de heer N.A. de Waal (voorzitter), mevrouw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst (secretaris) en mevrouw ir. A.F. Visscher-Hofman als bestuurslid. A.A. Heij RA uit Krimpen aan den IJssel is nu voorzitter.

Eerder werd al bekend dat directeur ds. J.P. Ouwehand per 1 oktober vertrekt bij de GZB. Ir. M. van den Boogaart volgt hem op.

Dr. P.J. Visser doet intrede in Rotterdam-Zuid

Op zondag 13 september werd dr. P.J. Visser bevestigd in de Maranathakerk in Rotterdam-Zuid. Hij is in de Maranathakerk aangesteld voor 0,6 fte en zal zich met name richten op prediking en toerusting. Zijn zoon, ds. H.N. Visser, bevestigde zijn vader, nadat hij een week eerder zelf door zijn vader bevestigd werd als pionierend predikant in Amster-

dam Watergraafsmeer.

Na de bevestiging werd de nieuwe predikant van de Maranathakerk staande toegezongen uit lied 477 (*Weerklank*, aangepast): 'Zegen hem, Algoede.' Vanwege de coronaregels was samenzang niet toegestaan.

Daarom neuriede de gemeente de zegenbede mee met de voorzangers.

Daarna sprak zoon Visser zijn vader toe aan de hand van 2 Timotheüs 2:1. Hij memoreerde de gedrevenheid van zijn vader voor het werk als predikant. Hoe hij vaak zijn vader gekniel zag liggen voor zijn bureau, in gebed voor de gemeente, voor de dienst van God en voor zijn gezin. In de tekst roept Paulus Timotheüs op om gesterkt te worden in de genade die in Christus Jezus is. Ds. Visser mag in Rotterdam aan de slag gaan in het geloof dat die genade altijd genoeg zal zijn. Na de bevestiging nam dr. P.J. Visser de dienst over. De intrede was verdeeld over de ochtend- en middagdienst. Ds. Visser nodigde eerst de kinderen uit om naar voren te komen en sprak met hen over de betekenis van de doop. Vervolgens preekte hij over 2 Timotheüs 2:8, een paasprediking met als thema 'Gericht op de Paasvorst'. In de middagdienst preekte dr. Visser over 1 Johannes 4:13, een pinksterprediking: 'Hieraan weten wij dat wij in Hem blijven en Hij in ons, doordat Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft.' Het thema was 'Geleid door de Pinkstergeest'.

Vervolgens werd hij toegesproken door ouderling Nico van Gelder, namens de gemeente en de beroepingscommissie. Ds. H.G.J. van Dolder sprak hem toe namens de algemene kerkenraad van de protestantse gemeente Rotterdam-Zuid. Daarna kregen ds. en mw. Visser geknutselde bloemen overhandigd door de jonge kinderen en werden ze namens alle kinderen toegezongen.

Cadeautips voor belijdenis

MET VERBINDENDE TEKST-
VERWIJZINGEN IN BLAUW

De Verwijsbijbel verlaagt de drempel tot het lezen van de hele Bijbel, doordat het Oude en het Nieuwe Testament op een bijzondere manier zijn samengebracht, waardoor de samenhang en de eenheid van beide Testamenten versterkt wordt. Teksten uit het Nieuwe Testament zijn naast teksten uit het Oude Testament gezet. Daardoor is de uiteindelijke impact en vervulling van wat in het Oude Testament wordt voorgezegd, te zien.

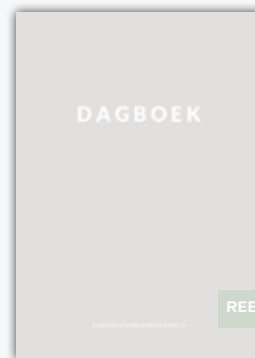
€ 69,95

REEDS 4DE DRUK

De Zij Lucht Bijbel is speciaal bedoeld voor jonge vrouwen (20-30 jaar). De basis vormt de Notitiebijbel in Herziene Statenvertaling en daaraan is informatie toegevoegd speciaal voor deze doelgroep. Bij een groot aantal bijbelboeken is een overdenking toegevoegd. Ook bevat de Zij Lucht Bijbel mooi vormgegeven teksten, praktische tips, leesroosters en uitleg over hoe je de Bijbel kunt gaan lezen. Er is veel ruimte om in de Bijbel te schrijven of bible journalen.

€ 49,95

REEDS 3DE DRUK

Dit dagboek bevat content van de website dagelijksebroodkrumels.nl. In het dagboek staan bijbelcitaties uit de Herziene Statenvertaling, gedichten, illustraties en diverse teksten.

€ 24,95

Epic is een niet-jaargebonden dagboek. Bijna iedere week komt een ander thema aan de orde. De onderwerpen hebben stuk voor stuk betrekking op jou en je naaste(n). Aan actualiteit ontbreekt het dan ook niet. Uitgangs- en eindpunt is telkens weer Gods Woord.

€ 19,95

REEDS 6DE DRUK

Van een christen wordt volharding gevraagd. Dat houdt in dat je – ondanks alles – vasthoudt aan wat God gezegd heeft. Mijn leven is voor U wil je daarbij helpen. De tien auteurs laten zien hoe jij in deze tijd het christelijk geloof kunt belijden, hoe God je daarbij betrokken is en hoe je kunt volharden..

€ 15,50

Paulus: had geen reisschema of planning, geen navigatie, geen financiële buffer, maar toch ging hij op wereldreis. Hij had genoeg aan zijn Gids. Lees zijn reisverslag: vol spanning, ontdekking en bemoediging. Een reis voor iedereen die zich verdiepen wil!

€ 19,95